

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ สถาบันเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น
๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ สถาบันเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันพุธ ที่ ๑๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวน
เขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา และวิทยาการของ
มูลนิธิฯ อาจารย์วิรัช เฟื่องฟูนวกิจ และอาจารย์คำปั่น อักษรวิลัย ได้รับเชิญจาก
อาจารย์สุภัทสร จินดาไทย จากสถาบันเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น เพื่อไปสนทนาธรรม ที่
สถาบันเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น ถนนพัฒนาการ กรุงเทพมหานคร ระหว่างเวลา ๑๕.๐๐ -
๑๗.๐๐ น.

มีข้อสังเกตจากที่มีการสนทนาธรรมตามที่ตั้งใจไว้ ที่มีผู้ที่มีกุศลศรัทธากราบเรียนเชิญท่านอาจารย์ไปสนทนาธรรมเป็นการสาธารณะสำหรับบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจสามารถเข้าร่วมฟังและสนทนาได้ตามอัธยาศัย ซึ่งได้มีการประกาศเชิญชวนผู้ที่สนใจ ทั้งทางเว็บไซต์ ทางวิทยุ และตามสื่อต่าง ๆ ซึ่งก็มีผู้ที่สนใจเข้าร่วมฟังในแต่ละสถานที่มากบ้างน้อยบ้างตามเหตุตามปัจจัย สำหรับสถาบันฯ นี้ เป็นสถานศึกษาที่มีนักศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่แม้จะมีนักศึกษา

ที่สนใจเพียงท่านเดียวเข้าร่วมฟังและมีความเข้าใจ ก็เป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งแล้ว ดังที่ท่านอาจารย์เคยปรารภบ่อย ๆ ว่า ไม่ควรกะเกณฑ์คนมาฟังถ้าเขาไม่สนใจที่จะฟัง แต่จากการที่มีคนที่สนใจและมีความเข้าใจจากที่ได้ฟังแล้วแม้เพียงคนเดียว ท่านอาจารย์ก็มีความปิติเป็นอย่างยิ่งแล้ว และเป็นที่น่าสังเกตว่า การสนทนาธรรมนอกสถานที่ในครั้งนี้ ทำให้ได้พบหลายท่านที่ไม่เคยเห็นหน้ากันมาก่อน เดินทางมาร่วมฟังด้วยความสนใจและตั้งใจ ซึ่งเป็นที่น่ายินดีและอนุโมทนายิ่งครับ

อันดับต่อไป ขออนุญาตนำความการสนทนาบางตอนในวันนั้น ซึ่งเป็นการสนทนาเรื่องของ "ชีวิต" มาฝากทุก ๆ ท่าน เพื่อพิจารณาดังนี้ครับ

อ.คำปั่น :

กราบท่านอาจารย์และสวัสดิ์ทุกท่านครับ วันนี้ก็เป็นโอกาสดีวันหนึ่ง ที่มีการสนทนาธรรมที่ สถาบันเทคโนโลยี ไทย-ญี่ปุ่น ซึ่งก็เป็นการสนทนาเพื่อความเข้าใจความจริง เพราะไม่ว่าจะสนทนาในส่วนใดก็ตาม ก็เป็นไปเพื่อความเข้าใจสิ่งที่มีจริง เข้าใจธรรมะตามที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง แม้ว่าจะเป็นคำธรรมดาที่กล่าวถึง ตั้งแต่เกิดน้อยคนที่จะไม่เคยได้ยินคำว่า "ชีวิต" น้อยคนที่จะไม่ได้กล่าวคำว่าชีวิต แม้คำ ๆ นี้ คำเดียว จะนำไปสู่ความเข้าใจสิ่งที่มีจริง อย่างไรครับ ในช่วงแรกก็กราบเรียนท่านอาจารย์ กับข้อความว่า "ความสำคัญของชีวิต" ครับ

ท่านอาจารย์ :

เวลามีคำ แนนอน แล้วเราก็ไม่รู้ว่ เราจะมีเวลาอีกนานเท่าไร? เพราะฉะนั้น ก็ควรที่จะได้รู้ว่ แทนที่เราจะอยู่ในโลกนี้ โดยที่ว่ อยู่มาตั้งนาน แล้วก็รู้ว่ แท้ที่จริงแล้วเรารู้อะไรบ้าง? เราคิดว่าเรารู้เรื่องวิชาการต่าง ๆ แต่สิ่งที่ไม่รู้ ก็คือ คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้ง ๆ ที่ ก็เป็นผู้ที่ได้ยิน ได้ฟัง คำนี้ "พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า" แต่มีใครบ้างที่จะสนใจ ที่จะคิด แม้แต่ว่ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำไมเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า?

...เวลามีค่า และเกิดมา ได้ยินคำนี้ แต่ว่า จะมีโอกาสได้
เข้าใจจริง ๆ หรือเปล่า? ถึงคุณค่าของคำว่าพระอรหันต
สัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมียิ่งกว่าวิชาการใด ๆ เพราะเหตุ
ว่า วิชาการที่เราเรียนมา ไม่ได้ทำให้เราเข้าใจเดี๋ยวนี้
ขณะนี้ แม้แต่คำว่า "ชีวิต" เราเกิดมา ก็ได้ยินบ่อย ๆ คำว่า
"ชีวิต" แต่ชีวิตจริง ๆ รู้หรือเปล่า? ว่าคือ เดียวนี้!!! ถ้าไม่มี
"เดี๋ยวนี้" จะมีชีวิตไหม?...

...เพราะฉะนั้น แม้แต่เดี๋ยวนี้ ก็ไม่รู้ความจริงว่า "เดี๋ยวนี้"
คือ อะไร? แต่คำสอนของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
จะไม่เหมือนกับคำสอนของคนอื่น ที่สอนแต่วิชา ที่ไม่ทำ
ให้รู้ "ขณะนี้" ตามความเป็นจริง นี่เป็นความที่ต่างกันมาก

เพราะฉะนั้น ผู้ที่มีโอกาสได้ยิน ได้ฟัง คำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เริ่มจะเห็นค่า ว่า ไม่มีใคร นอกจากพระองค์เท่านั้น ที่จะทำให้เรารู้ว่า ตั้งแต่เกิดจนตาย อะไรสำคัญที่สุด!!!!...

...แค่คำถามแต่ละคำถาม เราก็คิดไม่ออก ว่าอะไรสำคัญที่สุด ตั้งแต่เกิดจนตาย บางคนบอกว่า ทรัพย์สินเงินทอง บางคนบอกว่า วิชาความรู้ แต่สิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น ช่วยให้ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ไม่สุข ไม่ทุกข์ ได้ไหม? ไม่ได้เลย!!!

ผู้ใดก็ตาม ที่ได้ยินคำว่า พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเป็นผู้ที่สามารถที่จะได้ฟังคำของพระองค์ต้องเป็นผู้ที่สะสมบุญไว้แต่ปางก่อน การฟังพระธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ฟังเฉิน ๆ ไม่ใช่เพียงเปิดพจนานุกรม ปทานุกรม ว่าคำนี้หมายความว่าอะไร? นั่นไม่มีทางที่จะรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ แต่ ทางเดียวที่จะรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็คือ ได้ฟังคำของพระองค์ อย่างละเอียดยิ่ง...

...เพราะฉะนั้น "รู้จัก" พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก่อนจะได้ฟัง พระธรรมหรือเปล่า? เห็นไหม? ได้ยินแต่คำ แต่ว่า ถ้าเป็น ผู้ที่ละเอียด ถ้าจะนับถือใคร ต้องรู้ใช่ไหม? ว่าเขามีคุณ แค่นั้น? สมควรแก่การกราบไหว้ บูชา ไม่มีใครอื่น ที่ใคร จะนับถือ ยิ่งกว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เพราะฉะนั้น พระองค์ต้องมีสิ่งซึ่งไม่เหมือนใครเลยทั้งสิ้น นั่นคือ "พระปัญญาคุณ" ได้ยินคำว่า "ปัญญา" ทุกคำ ก็ ต้องเข้าใจให้ถูกต้องว่า "ปัญญา" คืออะไร? คนที่จะรู้จัก พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ "เดิน" แต่ "ทุกคำ" คืออะไร?

อะไรที่ทำให้เจ้าชายสิทธัตถะเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า? เราทุกคนที่นั่งอยู่ที่นี่เป็นไม่ได้!! เป็นอย่างไรตั้งแต่เกิด ก็ เป็นไปจนกระทั่งถึงตาย แค่นั้นเอง ใช่ไหม? แต่จะไม่ เปลี่ยน จนกว่าจะมีความเข้าใจธรรมะขึ้น ก็เปลี่ยนจาก คนที่ "ไม่รู้" เป็นคนที่ "รู้"...

...เพราะฉะนั้น คำว่า "พุทธะ" ต้องเข้าใจความหมาย
ก่อน "พุทธะ" คือ "ผู้รู้ความจริง" อีกคำหนึ่งในภาษาบาลี
ซึ่งไม่ใช่ภาษาไทยก็คือ "ปัญญา" เราใช้คำในภาษาบาลี
มาก ภาษาบาลีคือภาษามคธี ซึ่งชาวมคธเขาพูดเป็น
ชีวิตประจำวันของเขา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง
ธรรมกับชาวเมืองใดก็พูดภาษาของชาวเมืองนั้น เหมือน
กับเราขณะนี้เราไม่ได้พูดภาษามคธี ไม่ได้พูดภาษาบาลี
แต่เราพูดภาษาไทย แต่ทุกคำในภาษาหนึ่ง ก็จะมี
ความหมายเหมือนกัน ถ้ามีความเข้าใจ...

...เช่น "เห็น" ธรรมดามากเลยใช่ไหม? ไม่มีใครไม่รู้จัก
"เห็น" แต่ภาษาอีกภาษาหนึ่งใช้คำว่า "จักขุวิญญาณ" ก็
คือ พูดถึงสิ่งที่มีจริง แต่ใช้คำตามที่คุ้นเคยกับคำนั้นตั้งแต่
เกิดแต่ไม่เปลี่ยน "ลักษณะของเห็น" ไม่ว่าจะใช้คำว่าอะไร
ก็ตามภาษาอังกฤษจะใช้คำว่าอะไร ภาษาอื่นจะใช้คำว่า
อะไร เห็นก็เห็น เหมือนกัน เห็นที่นี่ เห็นที่นั่น เห็นที่โน่น

เห็นเป็นเห็น แต่แค่นี้ยังไม่พอที่จะรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเหตุว่า ต้องฟังอีกนาน และ "ทุกคำ" ต้องเข้าใจละเอียด แล้วก็ถึงที่สุด แม้แต่คำว่า "ธรรมะ" คำเดียว

การศึกษาธรรมะไม่ใช่แค่เดิน ๆ แล้วคิดว่าเข้าใจ แต่ต้องเป็นผู้ที่ละเอียดจริง ๆ "คำเดียว" นั้นแหละ เข้าใจได้แค่ไหน? เพราะฉะนั้น ได้ยินคำว่า "ธรรมะ" ถ้าไม่ได้ฟังธรรมะเลย ทราบไหม? ว่า "ธรรมะ" คือ อะไร? ใครทราบ? ก่อนที่จะได้ฟังพระธรรม แต่ได้ฟังพระธรรมแล้ว ตอบได้ไหม? ว่าธรรมะคืออะไร? ธรรมะคือสิ่งที่มีจริง ถ้าไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้อะไร?...

...เพราะฉะนั้น คำว่า "ตรัสรู้" ไม่ใช่หมายความว่า รู้ธรรมดา เรารู้เรื่องนั้น เรารู้เรื่องนี้ แต่ตรัสรู้ ตรัสรู้สิ่งซึ่งกำลังมีขณะนี้ ซึ่งเป็นความจริง ถึงที่สุด

กำลังเห็นเดี๋ยวนี้ ใครจะพูดถึงเรื่อง "เห็น" ถึงที่สุดได้บ้าง? แล้ว "เห็น" เป็นชีวิตหรือเปล่า? สภาพธรรมะที่มีจริงทั้งหมด ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นชีวิต...

ท่านอาจารย์ : เพราะฉะนั้น กำลังเห็นขณะนี้ก็ไม่ใช่ไหม? เข้าใจว่าเป็นเราเห็น ใช่ไหม? ความไม่รู้ มีจริง ๆ ไหม?

คุณแมค : มีครับ

ท่านอาจารย์ : ต้องเป็นคนตรง ศีลธรรมะต้อง "ตรง" ถ้าไม่ตรง ไม่ได้สาระเลย เพราะธรรมะตรง เพราะฉะนั้น ขณะที่เห็น ไม่รู้ว่า "เห็น" ไม่ใช่เรา ใช่ไหม? เพราะ "เห็น" เป็น "เรา" มานานแสนนานแล้ว ไม่รู้ว่า "เห็น" ไม่ใช่เรา แต่เป็นธรรมะ!!! เพราะฉะนั้น "ความไม่รู้" มีจริงไหม?

คุณแมค : มีครับ

ท่านอาจารย์ : เป็นธรรมะหรือเปล่า?

คุณแมค : เป็นครับ

ท่านอาจารย์ : เป็นธรรมะประเภทไหน?

คุณแมค : ไม่ทราบครับ

ท่านอาจารย์ : ความไม่รู้มีจริง ๆ และความรู้เป็นธรรมชาติด้วย ไม่ใช่เรา
แล้วเป็นอะไร? ถ้าไม่ใช่เราแล้วคำถามต่อไปคือ แล้วเป็น
อะไร? ทุกครั้ง เพื่อที่เราจะได้เข้าใจมันคงขึ้น!!!

คุณแมค : ความไม่รู้...

ท่านอาจารย์ : เห็นไหม? ว่าธรรมะยาก นี่คือชีวิต ชีวิต ไม่ใช่ว่า นัก
ชีววิทยาจะมาตอบ มาศึกษาอย่างไร เขาไม่ใช่ผู้ที่ตรัสรู้
ต้องรู้เลย เพราะฉะนั้น การที่พระผู้มีพระภาคฯ ทรงแสดง
พระธรรม ไม่มีคนอื่นเปลี่ยนได้ ต้องเป็นความจริงถึงที่สุด
ไม่ว่าเขาเป็นใครก็ตาม เขาก็ไม่ใช่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เพราะฉะนั้น ธรรมะมีจริง แต่ธรรมะต่างกันเป็น ๒ อย่าง
อย่างหนึ่งไม่รู้อะไรเลย แข็ง, เสี่ยง พวกนี้ไม่ใช่สภาพรู้
เป็นรูปธรรม แต่ว่าสภาพรู้มี ๒ อย่าง นามธรรม คือ จิต
ไม่ทำอะไรเลยทั้งสิ้น แคว้งแจ้ง เกิดขึ้นต้องรู้สิ่งที่กำลัง
ปรากฏ เสียงที่ได้ยิน เหมือนกันไหม?

คุณแมค : ไม่เหมือนครับ

ท่านอาจารย์ : ไม่เหมือน เพราะจิต "รู้แจ้ง" ในแต่ละเสียง จึงรู้ว่าเสียง
หลากหลายต่างกัน เพราะฉะนั้น ธรรมะ เป็นสิ่งที่มีจริง
ต่างกันเป็น ๒ อย่าง ธรรมะที่เกิดแล้วไม่รู้อะไรเลย เป็น
รูปธรรม ส่วนธรรมะที่รู้ เกิดแล้วต้องรู้ ไม่รู้ไม่ได้ คือ
นามธรรม นามธรรมมี ๒ อย่าง คือ "จิต" เป็นใหญ่เป็น
ประธาน ไม่ทำอะไรเลย นอกจาก "รู้แจ้งสิ่งที่ปรากฏ" ที่
เหลือทั้งหมด โกรธ, ไม่ชอบ พวกนี้เป็น "เจตสิก"
เพราะฉะนั้น ขณะนี้ "เห็น" เป็นอะไร?

คุณแมค : "เห็น" เป็น "จิต" ครับ

ท่านอาจารย์ :

รู้ไหม? ว่าจิตนี้แหละ มีเจตสิกเกิดร่วมด้วย เกิดตามลำพัง จิตไม่ได้เลย เพราะฉะนั้น ทุกครั้งที่จิตเกิด ต้องมีเจตสิก เกิดร่วมด้วย ถ้ามซ้ำอีกครั้งหนึ่ง "จิตเห็น" ต้องมีเจตสิก เกิดร่วมด้วย "รู้ไหม?" ว่าขณะนี้ มีเจตสิกเกิดร่วมกับจิตที่ เห็น เพียงแค่ได้ยิน ได้ฟัง แต่ไม่ได้ปรากฏเหมือนอย่างจิต เห็น ใช่ไหม? ทั้ง ๆ ที่มีเจตสิกเกิดร่วมด้วย เพราะฉะนั้น "ไม่รู้" มีจริง ๆ หรือเปล่า?

คุณแมค :

ไม่รู้ มีจริงครับ

ท่านอาจารย์ :

เป็นธรรมชาติหรือเปล่า?

คุณแมค :

เป็นครับ

ท่านอาจารย์ :

ไม่ใช่ "เราไม่รู้" แต่ "ธรรมชาติไม่รู้" ไม่สามารถที่จะเข้าใจ ไม่ ฉลาด ภาษาบาลีบางครั้งจะใช้คำตรงว่า "โง่" (ทุกคน หัวเราะ) คือ ไม่สามารถจะรู้ความจริงของสิ่งที่มีจริง ๆ ที่ ปรากฏได้ ด้วยเหตุนี้ "ความไม่รู้" มีจริง เป็น "เราไม่รู้" หรือ เปล่า?

คุณแมค :

ไม่ใช่ครับ

ท่านอาจารย์ :

เป็นอะไรคะ?

คุณแมค :

เป็นธรรมชาติครับ

- ท่านอาจารย์ :** เป็นธรรมะ ธรรมะที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม?
- คุณแมค :** เป็นนามธรรมครับ
- ท่านอาจารย์ :** เป็นนามธรรมประเภทไหน? นามธรรมมี ๒ อย่าง จิตกับเจตสิก
- คุณแมค :** เป็นเจตสิกครับ
- ท่านอาจารย์ :** "เป็นเรา" หรือเปล่า?
- คุณแมค :** ไม่ใช่ครับ

- ท่านอาจารย์ :** เจตสิกที่ไม่รู้ พระผู้มีพระภาคฯ ใช้คำว่า "อวิชชา" วิชา แปลว่า รู้ เพราะฉะนั้น อวิชชา-ไม่รู้ อีกคำหนึ่งก็ได้ "โมหะเจตสิก" ไม่สามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่มีจริง ๆ หลงเข้าใจผิด ยึดถือว่าเป็นเราเห็น เราได้ยิน พอโกรธเกิดก็เป็น "เราโกรธ" พอดีใจก็เป็น "เราดีใจ" เคยดีใจไหม?
- คุณแมค :** เคยครับ
- ท่านอาจารย์ :** เป็นธรรมะหรือเปล่า?
- คุณแมค :** เป็นธรรมะครับ

- ท่านอาจารย์ : ธรรมะประเภทไหนคะ?
- คุณแมค : เป็นนามธรรมครับ
- ท่านอาจารย์ : นามธรรมประเภทไหน?
- คุณแมค : เป็นเจตสิกครับ
- ท่านอาจารย์ : เป็นเจตสิก นี่คือ "เริ่มรู้จักธรรมะ" เริ่มเห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่ฟังอย่างนี้ จะรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไหม? ก็คิดว่าเหมือนคนธรรมดา สอนให้ละชั่ว ทำความดี ใครก็สอนได้ แต่ใครจะบอกให้เข้าใจถูกต้องว่า "อนัตตา" สิ่งนั้นเกิดขึ้น มีจริง ช่วงเวลาที่ปรากฏแล้วดับไป แล้วไม่กลับมาอีก ค่อย ๆ เริ่มสะสมความเห็นถูก ความเข้าใจถูก ซึ่งสามารถจะประจักษ์ความจริงคือการเกิดดับ เป็นพระอรียสาวกได้ นี่คือประโยชน์ของการฟังพระธรรมและเข้าใจพระธรรม

...เพราะฉะนั้น เกิดมาชาตินี้ จะรู้ดี หรือ ไม่รู้ดี? จะเข้าใจธรรมะ หรือ ไม่เข้าใจธรรมะดี? เห็นค่าของชีวิตไหม? ว่าการเกิดมา อย่างไร ๆ ก็ต้องตาย ความรู้ วิชาการทั้งหมด

เหมือนอย่างที่เราเรียนภาษาญี่ปุ่น เรียนภาษาจีน ตายแล้ว
เกิด ไม่รู้จะพูดภาษาไหน? เฉพาะชาตินี้ชาติเดียว ที่พูด
ภาษานี้ แต่ก่อนอาจจะเคยพูดภาษาบาลี มคธี มา
สนทนากันเป็นชีวิตประจำวัน แต่พอเกิดชาตินี้ ไม่รู้สัก
คำ!!! ต้องเรียนใหม่หรือต้องเข้าใจใหม่...

www.dhammadhome.com

...เพราะฉะนั้น ก็แสดงให้เห็นว่า ก่อนตาย ยังได้รู้พระ
ปัญญาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็ได้เห็นพระ
บริสุทธิคุณ ให้ผู้ฟังเกิดปัญญาของตนเอง ไม่ใช่ให้ไปทำ
สิ่งที่เหลวไหลไร้สาระ สอนให้กราบไหว้บูชาสิ่งซึ่งไปบูชา
ได้อย่างไร? ตันกล้วย!!! หรืออะไร ๆ ก็ตาม เพราะความ
ไม่รู้ เพราะฉะนั้น อวิชชา ทำให้เป็นการกระทำที่เป็น
อกุศลกรรม ไม่ใช่กุศลกรรม แต่ละคำของพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า ก็คือชีวิตเดี๋ยวนี้ทั้งหมด แต่ถูกปกปิดด้วย
"ความไม่รู้" จึงมีความยึดถือ เข้าใจผิด ว่าเป็นเรา!!!!...

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของอาจารย์สุภัสสร จินดาไทย
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านครับ

